

HELŚIŃSKA FUNDACJA PRAW CZŁOWIEKA HELSINKI FOUNDATION for HUMAN RIGHTS

RADA FUNDACJI
Halina Bortnowska-Dąbrowska
Jerzy Ciemniewski
Janusz Grzelak
Marek Antoni Nowicki
Marek Safjan
Stefan Starczewski

ZARZĄD FUNDACJI
Prezes: Danuta Przywara
Wiceprezes: Zbigniew Hołda
Sekretarz: Adam Bodnar
Skarbnik: Elżbieta Czyż
Członek Zarządu: Janina A. Kłosowska

162.1662/08

Warszawa, dnia 8 maja 2008 roku

Szanowny Pan
insp. Jacek Olkowicz
Komendant Stołeczny Policji
Ul. Nowolipie 2
00-150 Warszawa

Szanowny Panie Komendancie,

Helsińska Fundacja Praw Człowieka jest organizacją pozarządową zajmującą się działalnością na rzecz poszanowania praw człowieka, w tym udzielaniem pomocy osobom ubiegającym się o nadanie statusu uchodźcy oraz uchodźcom i cudzoziemcom korzystającym z ochrony międzynarodowej w Polsce.

W związku z akcją Policji przeprowadzoną dnia 23 kwietnia 2008 roku w Ośrodku dla Cudzoziemców w Mosznej, na polecenie prokuratora Piotra Romaniuka z Prokuratury Rejonowej w Pruszkowie, chcielibyśmy przedstawić nasze spostrzeżenia dotyczące szczegółów przeprowadzenia tej akcji.

Zgodnie z naszymi ustaleniami, w Ośrodku dla Cudzoziemców w Mosznej, doszło do niezapowiedzianej akcji Policji, która była spowodowana podejrzeniami obecności na terenie Ośrodka nielegalnych mieszkańców, narkotyków i broni. Policjanci uczestniczący w akcji mieli siłą wchodzić do większości pokoi zamieszkiwanych przez uchodźców, jak również używać siły w stosunku do mężczyźni. Z informacji nam przekazanych wynika, że kobietom zamieszkałym w Ośrodku nie pozwolono się do końca ubrać. Niekompletnie ubrane kobiety miały być wyprowadzone – przez funkcjonariuszy Policji płci męskiej – na korytarz. Należy zauważyć, że zgodnie ze zwyczajami muzułmańskimi, muzułmanka nie może być widziana niekompletnie ubraną przez obcego mężczyznę. Zatrzymanych uchodźców miało być 15 osób (w tym kobiety). Zatrzymanym założono kajdanki i przewieziono ich na Komendę Policji w Pruszkowie w celu ich przesłuchania. Zgodnie z przekazanymi nam informacjami ok. godziny 15 wszyscy zatrzymani zostali zwolnieni i udali się do Ośrodka w Mosznej.

Źródłem posiadanych przez nas informacji były nasze rozmowy z uchodźcami mającymi rodziny w Ośrodku dla Cudzoziemców w Mosznej oraz osób, które były tego dnia obecne na terenie (lub w jego pobliżu) Ośrodka. Informacje uzyskaliśmy również dzięki publikacjom w dziennikach ogólnopolskich: Gazeta Wyborcza i Dziennik.

W świetle naszych ustaleń funkcjonariusze dokonujący przeszukania w Ośrodku w Mosznej przekroczyli swoje uprawnienia, stosując wobec jego mieszkańców przemoc o natężeniu nie uzasadnionym sytuacją. Świadcowie zdarzenia opisują bicia, kopnięcia i brutalne wyciąganie z pokoju, w którym dokonywane było przeszukiwanie.

Zgodnie z posiadanymi przez nas informacjami podczas przeszukania pomieszczeń, zostały naruszone podstawowe zasady, którymi kierują się funkcjonariusze Policji podczas realizacji takiego zadania.

Chcielibyśmy podnieść, że aby właściwy organ mógł przeprowadzić przeszukanie **powinien okazać osobie, u której ma je dokonać, postanowienie sądu lub prokuratora.** § 3 art. 220 Kodeksu Postępowania Karnego wymienia odstępstwo od powyższej zasady. Zatem w wypadkach niecierpiących zwłoki, jeżeli postanowienie sądu lub prokuratora nie mogło zostać wydane, organ dokonujący przeszukania okazuje **nakaz kierownika** swojej jednostki lub legitymację służbową, następnie zwraca się niezwłocznie do sądu lub prokuratora o zatwierdzenie przeszukania. Takie postanowienie sądu lub prokuratora o zatwierdzeniu należy doręczyć osobie, u której dokonano przeszukania, i to w terminie 7 dni od daty czynności na zgłoszone do protokołu żądanie tej osoby. Każdorazowo dana osoba powinna być pouczona o prawie zgłoszenia takiego żądania.

W tej konkretnej sytuacji, jaka zdarzyła się w czasie akcji w Ośrodku dla Cudzoziemców w Mosznej, uprzejmie prosimy o wyjaśnienie czy stosowny nakaz przeszukania pomieszczeń został okazany pracownikowi odpowiedzialnemu ośrodka i czy pracownik ten był obecny podczas całej akcji.

Chcemy zwrócić uwagę, że osoba, u której ma być przeprowadzone przeszukanie, przed jego rozpoczęciem **musi zostać zawiadomiona o celu przeszukania** oraz zostać wezwana do wydania poszukiwanych przedmiotów. W trakcie przeszukania mieszkania ma prawo być obecna osoba, u której przeszukanie jest przeprowadzane oraz osoba przybrana przez organ prowadzący to przeszukanie. Oprócz tych osób może być obecna również osoba wskazana przez osobę, u której prowadzone ma być przeszukanie, jeżeli nie uniemożliwia to przeszukania albo nie utrudnia go w istotny sposób. Jeżeli przy przeszukaniu nie ma na miejscu gospodarza lokalu, należy do przeszukania przywołać przynajmniej jednego dorosłego domownika lub sąsiada (art. 224 § 3 KPK). Możliwości skorzystania z tego prawa nie mieli mieszkańcy Ośrodka, którzy mieli być siłą wyciągani ze swoich pokoi. Mieszkańcy Ośrodka mieli również nie być poinformowani o przyczynach i celu przeprowadzonej akcji Policji.

Kolejną kwestią, jaka musi zostać poruszona w tym piśmie jest fakt udziału w akcji tłumacza i psychologa. Chcielibyśmy uzyskać informację, czy w przeprowadzonej dnia 23 kwietnia 2008 roku akcji Policji w Ośrodku dla Cudzoziemców w Mosznej był obecny tłumacz i psycholog, a jeżeli nie, to jakie były powody ich nieobecności.

Według uzyskanych informacji, w czasie przeprowadzonej akcji Policji z dnia 23 kwietnia 2008 roku, wszyscy mieszkańcy ośrodka byli zastraszeni i przetrzymywani w swoich pokojach. Osoby, które chciały wyjść były wpychane do pokoi bronią przez funkcjonariuszy. W świetle tych informacji można domniemywać, że funkcjonariusze Policji, biorący udział w akcji w dniu 23 kwietnia 2008 roku w Ośrodku dla Cudzoziemców w Mosznej, nie przestrzegali dyspozycji art. 227 KPK, który stanowi że przeszukanie lub zatrzymanie rzeczy powinno być dokonane zgodnie z celem tej czynności, z zachowaniem umiaru i poszanowania godności osób, których ta czynność dotyczy, oraz bez wyrządzania niepotrzebnych szkód i dolegliwości.

W świetle naszych ustaleń, osoby zatrzymane zostały po zadaniu kilku pytań wypuszczone. Nieznany jest efekt całej akcji – również doniesienia prasowe są w tym

zakresie sprzeczne. Jedno jest pewne – przeprowadzona akcja przyniosła negatywny oddźwięk społeczny wśród społeczności uchodźców zamieszkujących w Polsce.

Jednocześnie poddajemy pod rozwagę wprowadzenie dla funkcjonariuszy Policji szkoleń z zakresu komunikacji międzykulturowej i tradycji religijnych. Takie szkolenia pomogłyby funkcjonariuszom Policji w zrozumieniu innych kultur i tradycji, a także mogły by mieć one wpływ na zmianę podejścia funkcjonariuszy Policji do tej szczególnej kategorii osób jaką są uchodźcy przybywający z krajów o odmiennej kulturze, w tym często z krajów ogarniętych wojną. Przy przygotowaniu takiego typu akcji w przyszłości należy również zwracać uwagę na dzieci, które w swoim życiu doświadczyły już traumatycznych przeżyć związanych z działaniami wojskowymi, w tym przemocy stosowanej wobec członków ich rodzin.

Chcielibyśmy z całą stanowczością podkreślić, że nie kwestionujemy zasadności użycia oddziałów Policji w operacji, w ramach której ma dojść do zatrzymania osób posiadających narkotyki czy broń. Zgadza się, że koniecznym jest zapobieganie i zwalczanie przestępczości, w tym zorganizowanej, jak również przestępczości polegającej na handlu bronią (posiadaniu broni) i narkotykami. Jednak z drugiej strony, jesteśmy zdania, że przeprowadzenie tego typu akcji powinno odbywać się w sposób możliwie delikatny i taktowny, biorąc pod uwagę fakt, że w tego typu miejscach jakim są Ośrodki dla Cudzoziemców przebywają osoby, uciekające ze swoich krajów ze względu na traumatyczne przeżycia i szukających w naszym kraju spokoju i ochrony. Jednocześnie, pragniemy również zwrócić uwagę na zbyt małą liczbę funkcjonariuszek Policji, biorących udział w akcji Policji z dnia 23 kwietnia 2008 roku. Zgodnie z posiadanymi przez nas informacjami w akcji brały udział 3 funkcjonariuszki. Mając na uwadze fakt, że w Ośrodku dla Cudzoziemców w Mosznej, większość ich mieszkańców stanowią kobiety i dzieci, pragniemy podnieść, że w przyszłości w tego typu akcjach przeprowadzanych na terenie Ośrodków dla Cudzoziemców, powinno zwiększyć się udział policjantek, które powinny wchodzić do pokoi zamieszkałych przez kobiety i dzieci.

W związku z powyższym uprzejmie prosimy o udzielenie nam odpowiedzi na postawione w niniejszym liście pytania dotyczące przebiegu akcji Policji w Ośrodku dla Cudzoziemców w Mosznej, która miała miejsce dnia 23 kwietnia 2008 roku i ustosunkowanie się do podniesionych w tym piśmie kwestii.

Z wyrazami szacunku,

Osoba do kontaktu:

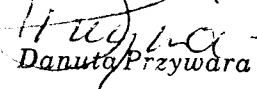

Grzegorz Sikora

Program Pomocy Prawnej
dla Uchodźców i Migrantów
Helsińska Fundacja Praw Człowieka

Helsińska Fundacja Praw Człowieka
PREZES ZARZĄDU

Danuta Przywara

Do wiadomości:

1. Pan Grzegorz Schetyna, Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji;
2. Pan Janusz Kochanowski, Rzecznik Praw Obywatelskich;
3. Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych do Spraw Uchodźców.